

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 27. marca 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Charta základných práv Európskej únie — Článok 47 — Právo na účinný prostriedok nápravy — Súdne poplatky pri podaní odvolania v oblasti sociálneho práva — Vykonalie práva Únie — Neexistencia — Pôsobnosť práva Únie — Nedostatok právomoci Súdneho dvora“

Vo veci C-265/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Juzgado de lo Social nº 2 de Terrassa (Španielsko) z 3. mája 2013 a doručený Súdnemu dvoru 15. mája 2013, ktorý súvisí s konaním:

Emiliano Torralbo Marcos

proti

Korota SA,

Fondo de Garantía Salarial,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory R. Silva de Lapuerta, podpredseda Súdneho dvora K. Lenaerts (spravodajca), sudcovia J. L. da Cruz Vilaça, J.-C. Bonichot a A. Arabadžiev,

generálny advokát: N. Jääskinen,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— španielska vláda, v zastúpení: S. Centeno Huerta, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: I. Martínez del Peral a H. Krämer, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: španielčina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi pánom Torralbom Marcosom na jednej strane a spoločnosťou Korota SA (ďalej len „Korota“) a Fondo de Garantía Salarial (záručný mzdový fond, ďalej len „Fogasa“) na druhej strane, ktorého predmetom bola náhrada škody dlhovaná pánovi Torralbovi Marcosovi v dôsledku jeho prepustenia spoločnosťou Korota v konkurze.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (Ú. v. EÚ L 283, s. 36) v článku 1 ods. 1 stanovuje:

„Táto smernica sa uplatňuje na nároky zamestnancov vyplývajúce z pracovnoprávných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov voči zamestnávateľom, ktorí sa nachádzajú v platobnej neschopnosti v zmysle článku 2 ods. 1.“

- 4 Podľa článku 2 ods. 1 tejto smernice:

„Na účely tejto smernice sa zamestnávateľ považuje za platobne neschopného, ak bola podaná žiadosť o začatie kolektívneho konania na základe platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ako je ustanovené podľa zákonov, iných predpisov a správnych opatrení členského štátu týkajúceho sa čiastočného alebo úplného predaja majetku zamestnávateľa a menovania likvidátora alebo osoby vykonávajúcej podobnú úlohu, a orgán, ktorý je príslušný podľa uvedených ustanovení:

- a) rozhodol o začatí konania, alebo
 - b) potvrdil, že podnik zamestnávateľa bol definitívne zatvorený alebo podnikateľská činnosť sa s definitívnou platnosťou skončila a že majetok, ktorý je k dispozícii, nie je dostatočný pre oprávnenie na začatie konania.“
- 5 Podľa článku 3 ods. 1 uvedenej smernice:

„Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, že záručné inštitúcie zaručia podľa článku 4 výplatu neuspokojených nárokov zamestnancov vyplývajúcich z pracovnoprávných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov vrátane výplat odstupného pri skončení pracovnoprávných vzťahov, ak to ustanovujú vnútroštátne predpisy.“

Španielske právo

- 6 Článok 2 zákona 1/1996 z 10. januára 1996 o bezplatnej právnej pomoci (Ley 1/1996 de asistencia jurídica gratuita, BOE č. 11 z 12. januára 1996, s. 793, ďalej len „zákon 1/1996“), nazvaný „Osobná pôsobnosť“, stanovuje:

„Za podmienok a v rozsahu, ako sú stanovené v tomto zákone a v medzinárodných zmluvách a dohovoroch, ktoré v danej oblasti uzavrelo Španielske kráľovstvo, budú mať nárok na bezplatnú právnu pomoc:

...

d) v sociálnych sporoch okrem iných zamestnanci a príjemcovia zo systému sociálneho zabezpečenia tak pri obhajobe pred súdom, ako aj pri podávaní žalôb smerujúcich k účinnému zabezpečeniu práv v oblasti pracovného práva v konkurzných konaniach.“

- 7 Článok 6 zákona 1/1996, nazvaný „Hmotnoprávny obsah práva“, znie takto:

„Právo na bezplatnú právnu pomoc zahŕňa tieto služby:

...

5. Oslobodenie od súdnych poplatkov a od povinnosti zaplatiť zálohu pri podaní opravného prostriedku.“

- 8 Článok 1 zákona 10/2012 z 20. novembra 2012, ktorým sa upravujú niektoré poplatky v oblasti súdnej správy a Národného inštitútu pre toxikológiu a forenznú vedu (Ley 10/2012 por la que se regulan determinadas tasas en el ámbito de la Administración de Justicia y del Instituto Nacional de Toxicología y Ciencias Forenses, BOE č. 280 z 21. novembra 2012, s. 80820, ďalej len „zákon 10/2012“) pod nadpisom „Rozsah uplatňovania poplatkov za výkon súdnej moci v občianskych, správnych a sociálnych veciach“ stanovuje:

„Poplatok za výkon súdnej moci v občianskych, správnych a sociálnych veciach má verejnú povahu a vyberá sa rovnakým spôsobom na celom území štátu za podmienok uvedených v tomto zákone. ...“

- 9 Článok 2 tohto zákona, nazvaný „Úkony podliehajúce poplatku“, znie:

„Súdnemu poplatku podlieha výkon súdnej moci pri uskutočňovaní týchto procesných úkonov:

...

f) podanie opravného prostriedku ‚suplicación‘ a kasačného opravného prostriedku na súde pre sociálne veci.“

- 10 Článok 3 uvedeného zákona s názvom „Osoba podliehajúca poplatku“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Osobou podliehajúcou poplatku je ten, kto dá podnet na výkon súdnej moci a vykoná úkon podliehajúci poplatku.“

11 Článok 4 ods. 2 a 3 toho istého zákona, ktorý sa zaoberá oslobodením od poplatku, znie takto:

„2. Od platenia poplatku sú v každom prípade oslobodené tieto osoby:

a) osoby, ktorým bolo priznané právo na bezplatnú právnu pomoc, za predpokladu, že preukážu splnenie podmienok, ktoré v tejto súvislosti stanovuje právna úprava;

...

3. Pred súdom pre sociálne veci sú zamestnanci alebo samostatne zárobkovo činné osoby oslobodení od poplatku, a to vo výške 60 % z poplatku, ktorý by boli povinní zaplatiť pri podaní opravného prostriedku ‚suplicación‘ a kasačného opravného prostriedku.“

12 Článok 5 ods. 3 zákona 10/2012, ktorý sa zaoberá splatnosťou poplatku, stanovuje:

„Pred súdom pre sociálne veci je poplatok splatný v okamihu podania opravného prostriedku ‚suplicación‘ alebo kasačného opravného prostriedku.“

13 Základ poplatku je vymedzený v článku 6 tohto zákona. Článok 7 tohto zákona, ktorý sa týka výpočtu výšky poplatku, v zásade stanovuje poplatok vo výške 500 eur za podanie opravného prostriedku ‚suplicación‘ na súd pre sociálne veci. K tejto sume sa pripočíta 0,1 % sumy základu poplatku, maximálne však 2 000 eur, ak je osobou podliehajúcou poplatku fyzická osoba. Článok 8 uvedeného zákona je venovaný mechanizmu výpočtu a platby poplatku.

Skutkové okolnosti veci samej a prejudiciálne otázky

14 Spoločnosť Korota sa od 16. júna 2008 nachádza v konkurze.

15 Dňa 16. júna 2010 vydal Juzgado de lo Mercantil n° 4 de Barcelona (Obchodný súd č. 4 v Barcelone) rozsudok, v ktorého výroku sa uvádza:

„Schvaľuje sa dohoda o reštrukturalizácii, ktorú navrhla Korota 9. apríla 2010 a ktorú schválili veritelia; Korota je povinná každých šesť mesiacov informovať o jej plnení tento súd. Strany sa dohodli o zastavení správy majetku patriaceho do konkurznej podstaty k dátumu vydania tohto rozsudku.“

16 Dohoda o urovaní, ktorú uzatvorili pán Torralbo Marcos a spoločnosť Korota, bola schválená tajomníkom vnútroštátneho súdu 25. júna 2012 (ďalej len „dohoda o urovaní“) a stanovuje:

„1. [Korota] trvá na dôvodoch výpovede a výlučne na účely urovnania uznáva neprípustnosť výpovede. Ponúka sumu 14 090 eur ako náhradu škody, zvýšenú o sumu 992,66 eura za nedodržanie výpovednej lehoty a sumu 6 563 eur ako čisté výdavky požadované v tomto konaní.

2. [Pán Torralbo Marcos] túto sumu prijíma a obe strany sa dohodli na ukončení pracovného pomeru s účinnosťou od 27. februára 2012.

...“

17 Dňa 3. októbra 2012 sa pán Torralbo Marcos obrátil na vnútroštátny súd s návrhom na výkon rozhodnutia týkajúceho sa dohody o urovaní z dôvodu, že Korota si nespĺnila záväzky.

- 18 Uznesením z 13. novembra 2012 vnútroštátny súd nariadil voči povinnej, spoločnosti Korota, nútený výkon rozhodnutia týkajúceho sa dohody o urovnaní. V ten istý deň bol však výkon rozhodnutia prerušený z dôvodu, že Korota bola v konkurze a že pred vyhlásením konkurzu nebol zistený nijaký majetok.
- 19 Rozhodnutím z toho istého dňa tajomník vnútroštátneho súdu oznámil pánovi Torralbovi Marcosovi, že svoje nároky voči spoločnosti Korota môže uplatňovať na príslušnom Juzgado de lo Mercantil.
- 20 Pán Torralbo Marcos podal voči tomuto uzneseniu opravný prostriedok (recurso de reposición), keďže sa domnieval, že po tom, ako Juzgado de lo Mercantil n° 4 de Barcelona schválil uvedenú dohodu a zastavil správu majetku patriaceho do konkurznej podstaty, sa malo pokračovať vo výkone rozhodnutia v súlade s článkom 239 zákona o úprave sociálneho súdnictva (Ley Reguladora de la Jurisdicción Social).
- 21 Uznesením z 3. januára 2013 vnútroštátny súd zamietol tento opravný prostriedok s odôvodnením, že v dôsledku neexistencie uznesenia o ukončení konkurzného konania je naďalej účinné vyššie uvedené uznesenie z 13. novembra 2012.
- 22 Pán Torralbo Marcos oznámil svoj zámer podať proti uzneseniu z 3. januára 2013 odvolanie (recurso de suplicación) na Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Najvyšší súd Katalánska).
- 23 Keďže pán Torralbo Marcos nepredložil doklad o zaplatení súdneho poplatku stanoveného zákonom 10/2012, bol rozhodnutím z 13. marca 2014 vyzvaný, aby tento doklad predložil v lehote piatich dní.
- 24 Proti tomuto rozhodnutiu podal pán Torralbo Marcos z 22. marca 2013 opravný prostriedok (recurso de reposición), v ktorom v podstate tvrdí, že tento súdny poplatok nebol povinný zaplatiť, a to jednak vzhľadom na právo na bezplatnú právnu pomoc, ktoré mu musí byť priznané ako zamestnancovi a príjemcovi zo systému sociálneho zabezpečenia v súlade s článkom 2 písm. d) zákona 1/1996, a jednak vzhľadom na to, že zákon 10/2012 je v rozpore s článkom 47 Charty, keďže vytvára neprímeranú prekážku, ktorá je v rozpore so základným právom na účinnú súdnu ochranu zaručenú týmto článkom Charty.
- 25 Vnútroštátny súd sa pýta, či je s článkom 47 Charty zlučiteľná vnútroštátna právna úprava, akou je dotknutá úprava vo veci samej, ktorá zamestnancovi ukladá povinnosť uhradiť poplatok za podanie odvolania v rámci konania o výkone rozhodnutia s cieľom získať rozhodnutie súdu o platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ktoré tomuto zamestnancovi umožní prístup k príslušnej záručnej inštitúcii v súlade so smernicou 2008/94.
- 26 Za týchto okolností Juzgado de lo Social n° 2 de Terrassa (Pracovný súd č. 2 v Terrasse) rozhodol konanie prerušiť a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
- „1. Sú článok 1, článok 2 písm. f), článok 3 ods. 1, článok 4 ods. 2 písm. a), článok 4 ods. 3, článok 5 ods. 3, články 6 a 7, ako aj článok 8 ods. 1 a 2 [zákona 10/2012] v rozpore s článkom 47 [Charty], keďže vnútroštátnemu súdu neumožňujú a) upraviť súdne poplatky alebo posúdiť ich proporcionalitu (podľa odôvodnenia štátu sú stanovené poplatky a ich výška prekážkou prístupu k účinnej súdnej ochrane) s cieľom oslobodenia od nich, b) zohľadniť zásadu účinnosti uplatňovania právnych predpisov Únie a c) posúdiť význam konania pre účastníkov konania so zreteľom na okolnosti, pričom bez zaplatenia týchto poplatkov nebude možné rozhodovať o podanom opravnom prostriedku?

2. Sú článok 1, článok 2 písm. f), článok 3 ods. 1, článok 4 ods. 2 písm. a), článok 4 ods. 3, článok 5 ods. 3, články 6 a 7, ako aj článok 8 ods. 1 a 2 [zákona 10/2012] v rozpore s článkom 47 [Charty], pokiaľ sa uplatňujú na osobitné konanie, napríklad v oblasti sociálnej jurisdikcie, kde sa spravidla uplatňujú právne predpisy Únie ako zásadný predpoklad na vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj v [Európskej únii]?
3. Mohol by v zmysle predchádzajúcich otázok vnútroštátny súd ako súd, ktorý predložil tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, neuplatňovať predmetné právne predpisy, ktoré vnútroštátnemu súdu neumožňujú a) upraviť súdne poplatky alebo posúdiť ich proporционаlitu (podľa odôvodnenia štátu sú stanovené poplatky a ich výška prekážkou prístupu k účinnej súdnej ochrane) s cieľom oslobodenia od nich, b) zohľadniť zásadu účinnosti uplatňovania právnych predpisov Únie a c) posúdiť význam konania pre účastníkov konania so zreteľom na okolnosti, pričom bez zaplataenia týchto poplatkov nebude možné rozhodovať o podanom opravnom prostriedku?“

O právomoci Súdneho dvora

- 27 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ môže Súdny dvor uskutočniť výklad práva Únie iba v hraniciach právomocí, ktoré mu boli zverené (pozri v tomto zmysle rozsudok McB., C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, bod 51, ako aj uznesenia Cholakova, C-14/13, EU:C:2013:374, bod 21, a Schuster & Co Ecologic, C-371/13, EU:C:2013:748, bod 14).
- 28 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že rozsah pôsobnosti Charty je s ohľadom na konanie členských štátov vymedzený v jej článku 51 ods. 1, podľa ktorého sú ustanovenia Charty určené pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie (rozsudok Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 17).
- 29 Článok 51 ods. 1 Charty potvrdzuje ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej sa základné práva zaručené v právnom poriadku Únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií (pozri rozsudok Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, bod 19, a uznesenie Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, C-258/13, EU:C:2013:810, bod 19).
- 30 Ak právna situácia nespadá do pôsobnosti práva Únie, Súdny dvor nemá právomoc o nej rozhodnúť a prípadne uvádzané ustanovenia Charty nemôžu same osebe založiť túto právomoc (pozri v tomto zmysle rozsudok Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, bod 22; uznesenia Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, EU:C:2013:810, bod 20; Dutka a Sajtos, C-614/12 a C-10/13, EU:C:2014:30, bod 15, ako aj Weigl, C-332/13, EU:2014:31, bod 14).
- 31 V dôsledku toho je potrebné preskúmať, či právna situácia, v ktorej vznikol spor vo veci samej, spadá do pôsobnosti práva Únie.
- 32 Pokiaľ ide o predmetný návrh na začatie prejudiciálneho konania, vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej všeobecným spôsobom upravuje niektoré poplatky v oblasti súdnej správy. Táto úprava nemá za cieľ vykonať ustanovenia práva Únie. Okrem toho právo Únie neobsahuje žiadnu osobitnú právnu úpravu v danej oblasti alebo úpravu, ktorá by túto vnútroštátnu úpravu mohla ovplyvniť.
- 33 Okrem toho predmet sporu vo veci samej sa netýka výkladu alebo uplatňovania iných pravidiel práva Únie, než sú pravidlá nachádzajúce sa v Charte (pozri analogicky uznesenie Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, EU:C:2013:810, bod 21).

- 34 Navyše na rozdiel od veci, v ktorej bol vydaný rozsudok DEB (C-279/09, EU:C:2010:811), na ktorý poukazuje vnútroštátny súd, a ktorá sa týkala žiadosti o právnu pomoc v konaní o zodpovednosti štátu vyplývajúcej z práva Únie, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že dotknutý súdny poplatok v prejednávanej veci súvisí s podaním odvolania „suplicación“ smerujúceho proti spomenutému uzneseniu z 3. januára 2013, ktorým vnútroštátny súd zamietol návrh na nútený výkon rozhodnutia týkajúceho sa dohody o urovnaní, ktorý podal pán Torralbo Marcos na základe vnútroštátnej právnej úpravy, konkrétne článku 239 zákona o úprave sociálneho súdnictva.
- 35 Vnútroštátny súd síce uvádza, že konečným cieľom právnych krokov podniknutých pánom Torralbom Marcosom je umožniť zapojenie Fogasa v prípade platobnej neschopnosti spoločnosti Korota v súlade s článkom 3 smernice 2008/94.
- 36 Treba však konštatovať, že v súčasnom štádiu konania vo veci samej dotknutá situácia nespadá do pôsobnosti tejto smernice ani všeobecne do pôsobnosti práva Únie.
- 37 Ako totiž poznamenala Európska komisia, zo znenia článku 2 ods. 1 smernice 2008/94 vyplýva, že otázka, či sa na účely tejto smernice zamestnávateľ musí považovať za platobne neschopného, spadá do pôsobnosti vnútroštátneho práva a závisí od rozhodnutia alebo zistenia príslušného vnútroštátneho orgánu.
- 38 Hoci z údajov v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že Korota bola v júni 2008 v konkurze, tento návrh neobsahuje žiaden konkrétny údaj umožňujúci domnievať sa, že tento podnik je v súčasnom štádiu sporu vo veci samej platobne neschopný podľa relevantných ustanovení španielskeho práva.
- 39 Naopak, z konštatovania vnútroštátneho súdu, podľa ktorého návrh pána Torralba Marcosa na nútený výkon rozhodnutia týkajúceho sa dohody o urovnaní má za cieľ právne konštatovať platobnú neschopnosť spoločnosti Korota, vyplýva, že túto spoločnosť v aktuálnom štádiu nemožno považovať za platobne neschopnú podľa španielskeho práva.
- 40 Skutočnosť, že pán Torralbo Marcos sa podľa údajov vnútroštátneho súdu snaží dosiahnuť konštatovanie platobnej neschopnosti s cieľom zapojenia Fogasa v súlade s článkom 3 smernice 2008/94, nepostačuje na to, aby sa dospelo k záveru, že dotknutá situácia vo veci samej v tomto štádiu konania spadá do pôsobnosti tejto smernice, a teda do pôsobnosti práva Únie.
- 41 Okrem toho je potrebné zdôrazniť, že z údajov predložených vnútroštátnym súdom vyplýva, že tento súd vo svojom vyššie uvedenom uznesení z 3. januára 2013, ktoré pán Torralbo Marcos napadol odvolaním „suplicación“, odmietol vyhovieť jeho návrhu na nútený výkon rozhodnutia týkajúceho sa dohody o urovnaní v podstate z dôvodu, že uskutočnenie tohto výkonu rozhodnutia závisí od rozhodnutia príslušného obchodného súdu, na ktorom mal pán Torralbo Marcos po výzve uplatniť svoje nároky.
- 42 Týmto uznesením nebolo rozhodnuté o otázke platobnej neschopnosti spoločnosti Korota ani o prípadnom nároku dotknutej osoby na nevyplatené sociálne dávky voči záručnej inštitúcii v súlade so smernicou 2008/94 v prípade, ak sa konštatuje platobná neschopnosť spoločnosti Korota v súlade s príslušnými vnútroštátnymi ustanoveniami.
- 43 Zo všetkých týchto úvah vyplýva, že právna situácia, v ktorej vznikol spor vo veci samej, nespadá do pôsobnosti práva Únie. V dôsledku toho Súdny dvor nemá právomoc odpovedať na otázky, ktoré položil Juzgado de lo Social n° 2 de Terrassa.

O trovách

- 44 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Súdny dvor Európskej únie nemá právomoc odpovedať na otázky, ktoré v návrhu na začatie prejudiciálneho konania položil Juzgado de lo Social n° 2 de Terrassa (Španielsko).

Podpisy